Для тривалого зберігання рекомендується відбирати насіння на початку його заготівлі. Насіння повинно мати високу енергію і силу росту, бути нетравмованим і неушкодженим при обробці й сушінні, належати до середніх фракцій калібрування. Найкраще воно зберігається у разі відповідності типу упаковки і вологості. Для тривалого зберігання рекомендується знижувати кондиційну вологість на 3-4%, а для пакування застосовувати полімерні матеріали, які створюють ефект стабільного газового середовища [2].

ЛІТЕРАТУРА

1. Калинин А. и др. Эффективность использования микроволновой обработки для сушки семенного зерна //Агросвіт. – 2001. – №6. – С.6.

2. Кирпа Н.Я. Новое в подготовке семян кукурузы //Вісник аграрної науки. – 2001. – №6. – С.37-40.

3. Лебідь Є.М., Рибка В.С. та ін. Сучасний стан та наявні резерви підвищення конкурентоспроможності зернової галузі в умовах степу України //Хранение и переработка зерна. – 2000. – №10 – С. 20-25.

4. Наукові основи екологічного землеробства /В.М.Круть, Г.П.Фесенко, Т.С.Алексеєнко та ін. – К.: Урожай, 1995. – 176 с.

5. Пабат І. Шляхи підвищення конкурентоздатності виробництва зерна озимих культур в степу України //Хранение и переработка зерна. – 2000. – №7. – С. 24.

6. Садиков М. Шляхи зниження енергоємності виробництва продукції у реформованих агроформуваннях //Техніка АПК. – 2001. – №1-2. – С. 12.

7. Тарасенко А.П. и др. Влияние влажности зерна при уборке и после-уборочной обработке на посевные качества семян //Хранение и переработка зерна. – 2000. – №2. – С.12.

УДК 631.1.027:330.133:631.526.3

ТРИВАЛІСТЬ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ СОРТІВ НАСІННЯ ОЗИМИХ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР

***І.А.Ажаман**, аспірант*
Одеський державний аграрний університет

В сучасних ринкових умовах невід'ємною складовою товарної політики підприємства є визначення тривалості життєвого циклу товару. Актуальність проведення таких досліджень для насіння

зернових культур зумовлена потребою наукового визначення термінів зняття старого сорту з виробництва, початку генерування ідей щодо створення новинки та виведення її на ринок. Володіння такою інформацією забезпечить стабільність економічного розвитку насіннєвого підприємства.

Питаннями щодо сутності та методики визначення життєвого циклу товару займалися такі відомі науковці як Амблер Т. [1], Герасимчук С.С. [2], Голубкова Е.П. [3], Котлера Ф., Армстронг Г. [4], Прауде В.Р. [5] і інші. Але у працях вказаних вчених не враховуються специфічні особливості сорту насіння, яке будучи інноваційним товаром значною мірою сприятиме підвищенню ефективності використання ресурсів насіннєвим підприємством, формуванню ним конкурентних переваг та більш повному задоволенню потреб споживачів.

Саме тому у даній роботі буде розглянуто питання щодо визначення тривалості життєвого циклу сорту насіння зернових культур. Об'єктом такого дослідження слугуватимуть сорти озимої пшениці (еліта та І-репродукція) селекції Селекційно-генетичного інституту НЦНС УААН. Вивчатимуться обсяги реалізації сортів (вибір саме цього показника пов'язаний з тим, що він характеризує зацікавленість в товарі покупців і менше залежить від природнокліматичних умов) за – 1978-2003 роки.

За досліджуваний період Селекційно-генетичний інститут запропонував на ринок понад 60 сортів. Серед них 10% не викликали значної зацікавленості покупців і були зняті з виробництва у перші 2 роки. Майже половина з представлених сортів користуються попитом до сьогодення.

Із сукупності сортів, що зайняли свою нішу на ринку, окремо виділено сорти, що мають закінчений цикл виробництва та реалізації (починаючи з моменту введення на ринок до зняття з виробництва і реалізації) – 28 одиниць, що складає близько 45%. Вони були розподілені на три групи з рівними інтервалами відповідно до тривалості їх використання (табл.1). Відмітимо, що показник "в середньому по групі" розраховувався на кількість сортів, які фактично реалізувалися в даному році.

Таблиця 1

Групування сортів за строком використання

№ п/п	Сорт	Обсяг виробництва продукції залежно від року використання, т														
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Айнерголь	138	1057	3714	7237	2889	444	1115	4624	390		194	781	80	112	30
2	Обрій	1871	1632	9105	7156	15068	20720	22141	47014	28110	3854	2603	5112	483	2250	2164
3	Альбатрос ор.	5037	53190	54359	16005	20697	23571	17198	17094	11079	3837	7255	2255	2280	583	5,5
4	Одеська -кварликова	2841	3432	10827	1776	7325	6429	9403	1502	2827	2936	2826	618	220		
5	Мокрий (Жирний)	404	716	1931	1774	1850	1975	2702	1169	911	75			45		
6	Одеська 68	75	6075	205	457	1170	178	360	235	316	881	1367	841,5			
7	Одеська 162	65		105	4550	8273	3080	2307	151		236	77,5				
	Є середньому	1897	10904	11025	6415	9158	8097	6899	10279	6589	3132	2351	2615	1575	985	713
Всього (використання >=11р.)		***13208***	***65426***	***77246***	***44902***	***66203***	***56680***	***48227***	***71859***	***39533***	***19090***	***14105***	***13226***	***7876***	***2955***	***2229,5***
1	Фарс 2.0	777	587	1033	1063	2445	1340	1009	934	2450	1135					
2	Чайка	1131	1211	2416	2138	2255	2822	815	1121	20						
3	Фантазія оч.	202	487	3833	3040	5155	3572	1110	60	7						
4	Красуня оч.	848	1261	1702	3339	3744	4779	2920	2							
5	Алий парус	125	311	720		25	40	210	398							
6	Одеська 117	3257	4837	3211	4350	3134	970	1780	466							
7	Одеська 132	440		5446	10004	2440	7019	4550	1690							
8	Одеська 161	1172	3449	4492	511	304	940	510	1400							
9	Одеська 265	120	590	8424	2153	7	10	130	2							
10	Тря	223	3347	4852	3759	762	10		2							
11	Шпейна оч.	265	1011	2066	4140	4672	2692		40							
12	Зоря	205	174	10	35			257								
13	Кормова 30	65	270	275	20	85	60	335								
14	Юннат плеський	997	2694	6856	2040	1355	2019	2417								
	Є середньому		1905	3795	3077	2320	2041	1345	554	826	1135					
Всього (використання 7-10р.)		***9943***	***24771***	***46124***	***43123***	***30224***	***26534***	***16151***	***6094***	***2477***	***1155***					
1	Іскометр	132		704	556	982	80									
2	Южная ночь	4225	3505	2581	4866	3642	165									
3	Ірина	868	1675	474	270	452										
4	Вимпел оч.	218	933	1274	235	1013										
5	Одеська 133	937	1750	1334	260											
6	Ольвія	952	1695	1004	60											
7	Спартанка	3023	2115	208												
	Є середньому	1292	1940	1190	1058	1148	325									
Всього (використання 3-6р.)		***9044***	***11695***	***7759***	***6338***	***4584***	***676***									

http://visnyk.mnau.edu.ua/

Найбільша група – представлена 14 сортами – характеризується терміном використання 7-10 років. Інші групи – з періодом використання 3-6 років та 11 і більше об'єднали в собі по 7 сортів кожна, що у відносному виразі становить 25%. Отже, ми можемо зробити висновок, що у більшості випадків тривалість життя сорту озимої пшениці становить 7-10 років. Але ймовірність використання сорту менший чи більший період (сорт I чи III групи) теж дуже висока, що неможливо не брати до уваги. Тому необхідно розробити алгоритм визначення строку зняття сорту з виробництва.

Визначити пік реалізації сорту для кожної групи дозволяють графічні дослідження (наведено приклади по II та III групах (рис.1-2).

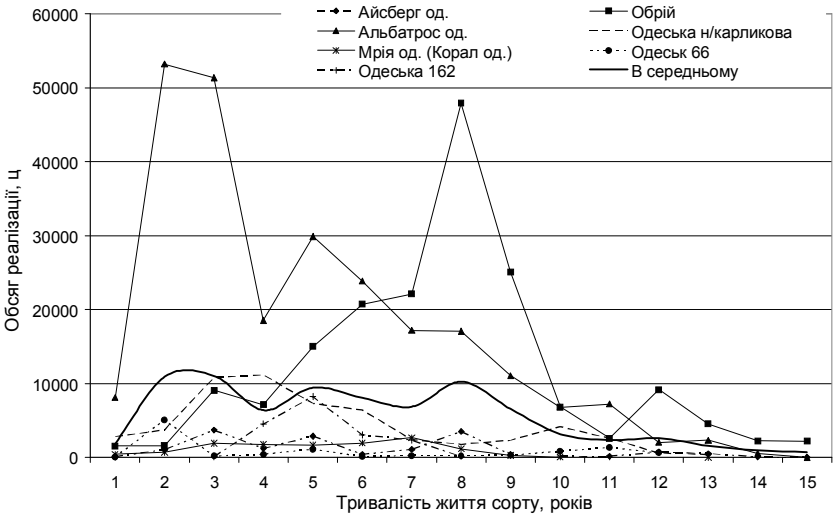

Рис. 1. Обсяги реалізації сортів III-ї групи з періодом використання 11 і більше років

Встановлено, що для III-ї групи найбільші обсяги реалізації спостерігаються до 8 року, II-ї – до 6 року та I-ї – 4-5 років використання. Тобто, якщо сорт зацікавив покупців, то найбільші обсяги його реалізації в середньому спостерігаються 5-6 років.

Але є сорти-винятки, які, не зважаючи на наявність більш новітніх і продуктивних, зарекомендували себе та користуються сталим попитом, що підтверджує доцільність їх виробництва та реалізації протягом 10 і більше років.

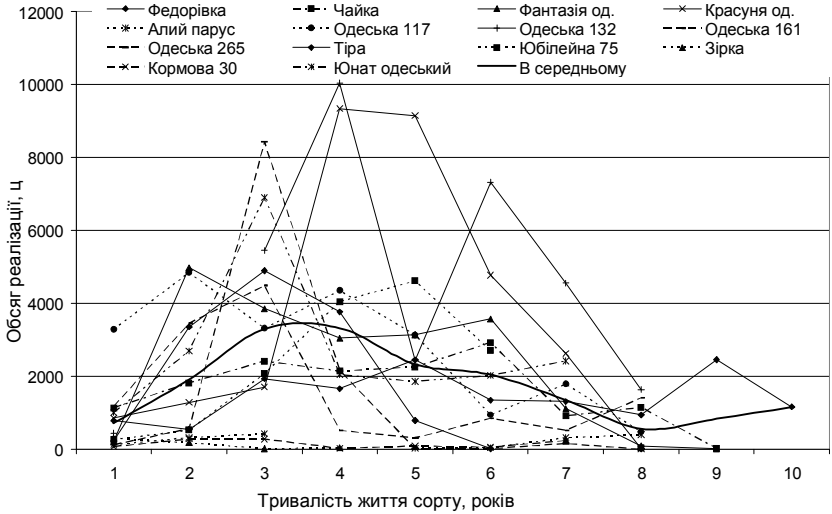

Рис.2. Обсяги реалізації сортів II-ї групи з періодом використання 7-10 років

Для визначення, до якої групи віднести той чи інший сорт, а також на основі отриманої інформації здійснити вибір стратегії щодо його подальшого використання, пропонується наступний алгоритм (рис.3).

Крім критичних років, що вказані у схемі, дослідження життєвого циклу сорту повинні проводитися щорічно. Тільки за таких умов насіннєве підприємство зможе приймати оперативні рішення, що відповідатимуть змінам на ринку насіння зернових культур.

Визначення тривалості життєвого циклу сорту допоможе насіннєвому підприємству спланувати наукову діяльність з розробки нового товару використовуючи вітчизняний та іноземний досвід в галузі.

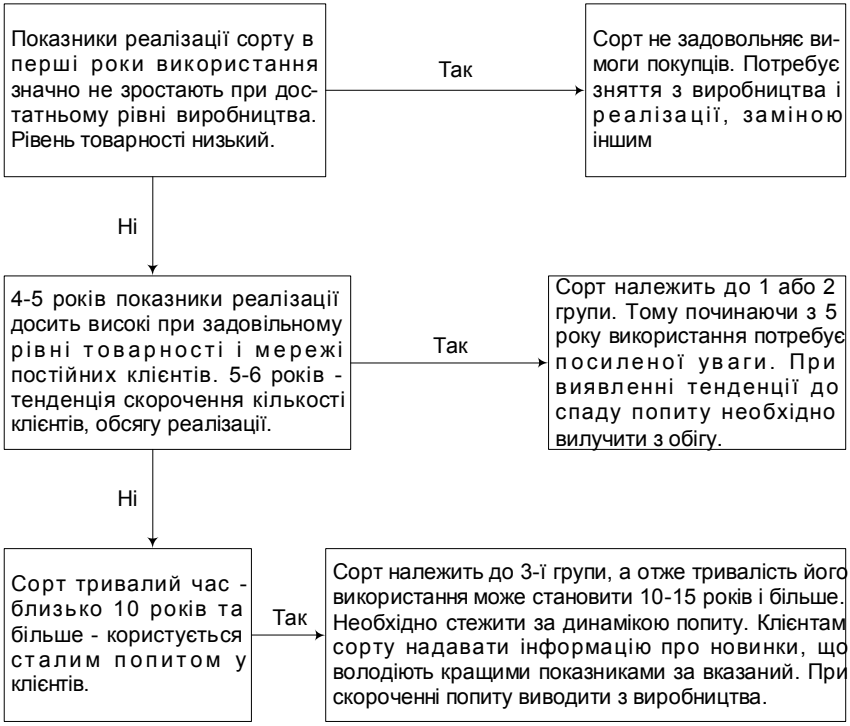

Рис.3. Алгоритм визначення періоду зняття сорту з виробництва

Проведені дослідження надають можливість внести наступні пропозиції насіннєвому підприємству, що сприятимуть підвищенню ефективності ведення ним наукової діяльності в галузі селекції та забезпечать вчасність оновлення асортименту пропонуємого насіння:

- вивчення попиту покупців на сорти насіння повинно носити систематичний характер;
- для визначення строку зняття сорту з виробництва використовувати наведений алгоритм;
- постійно відстежувати динаміку обсягів реалізації сорту. Для наочності за результатами досліджень доцільно будувати графіки;
- при виявленні тенденції скорочення обсягів реалізації та зацікавленості покупців сорт виводити з виробництва. Покупців,

що купують його, переорієнтовувати на схожі сорти, з більш високою продуктивністю та якісними показниками;
- генерування ідей з розробки нового сорту проводити постійно, враховуючи потреби покупців та іноземний і вітчизняний досвід;
- підтримувати ділові стосунки з іноземними селекціонерами, проводити конференції по обміну досягненнями в галузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амблер Т. Практический маркетинг /Пер. с англ. под ред. Ю.Н. Каптуревского. – СПб.: Питер, 1999. – 400с.
2. Герасимчук С.С. Маркетинг. Підручник. – К.: Лібра, 2004. – 712с.
3. Голубков Е.П. Маркетинг: стратегии, планы, структуры. – М.: Дело, 1995. – 192с.
4. Котлер Ф., Армстронг Г., Сондерс Д., Вонг В. Основы маркетинга: Пер. с англ. – 2-е Епроп. изд. – М.; СПб.; – К.: Вільямс, 2000. – 944с.
5. Прауде В.Р., Білий О.Б. Маркетинг: Навч. Посібник. – К.: Вища шк., 1994. – 256с.

УДК 636.4.082

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИСОКОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ СВИНЕЙ

***В.С.Топіха**, доктор сільськогосподарських наук, професор*
***В.Я.Лихач**, аспірант*
Миколаївський державний аграрний університет

Проблему забезпечення населення і харчової промисловості м'ясом власного виробництва більшість країн світу вирішують шляхом інтенсивного розвитку галузі свинарства. Так, у виробництві м'яса в світі, що складає понад 220 млн. тон, на свинину припадає близько 41%. У м'ясному балансі деяких європейських країн частка свинини перевищує 60%. Свинарство в Україні – це традиційна галузь сільськогосподарського виробництва.

Розвиток галузі свинарства значною мірою обумовлено біологічними особливостями свиней. Треба відмітити, що в результаті високої плодючості (10-12 поросят на опорос), скоростиглості (досягнення 100 кг живої маси в 6-7 місячному віці при затратах